QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI
MAĠISTRAT DR. SIMONE GRECH B.A., LL.D., MAG. JUR. (EU LAW)

DISTRETT QORMI

Kawża Numru 7245/23

Il-Pulizija
vs
George Spiteri

Illum, 28 ta' Frar, 2024

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjoni mressqa kontra George Spiteri ta' 74 sena, detentur tal-karta tal-identità Maltija bin-numru 0124649M, li permezz tagħha ġie akkużat talli:

> *"…nhar 05/08/2023, ghall-habta tal 11:30Hrs Gewwa Triq San Guzepp, Hal Qormi.*
>
> *1. Mingħajr il-ħsieb li tisraq jew li tagħmel ħsara kontra l-liġi iżda biss biex teżerċita dritt li tippretendi li għandek, ġegħelt bl-awtorita' tiegħek innifsek lil BONELLO, CHRISTOPHER iħallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni tkun li tkun jew fixkilt lil BONELLO, CHRISTOPHER fil-pussess ta' ħwejġu b'xi mod ieħor kontra l-liġi jew indħalt fi ħwejjeġ ta' ħaddieħor."*

Rat id-dokumenti kollha eżebiti;

Semgħet il-provi prodotti;

Semgħet trattazzjoni finali;

Ikkunsidrat:

Illi l-akkuża tiffigura l-offiża tar-*ragion fattasi* ai termini tal-Artikolu 85 tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta. Fil-Liġi Maltija, l-elementi ta' dan ir-reat kif imħadna fil-ġurisprudenza Maltija jirriflettu l-analiżi tal-ġurista Taljan Francesco Carrara fil-kitba tiegħu Esposizioni dei Delitti in Specie – Parte speciale del Programma del Corso di Diritto Criminale, Volum 5, Lucca, 1868, fejn, f'paġna 487, para 2850, itenni l-elementi ta' dan ir-reat bħala:

"1.o Un atto esterno che spogli altri di un bene che gode, e sia eseguito contro la opposizione o espressa o presunta di questo

2.o Credenza di far quest'atto in esercizio di un diritto

3.o Coscienza di fare di privato braccio quello che dovrebbe farsi per autorita' di magistrati

4.o Mancanza di titolo piu' grave."

Fis-sentenza deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet, **Il-Pulizija vs. Spiru Bartolo**, nhar id-disgħa (9) ta' Jannar tas-sena elfejn u sitta (2006), intqal hekk:

"Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta l-elementi kostituttivi tar-reat ta' "ragion fattasi" taht l-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe':-

(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att ikun esegwit kontra l-oppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta' dan il-hadd iehor;

(b) il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt ;

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika ; u

(d) n-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi. (Ara. App. Krim. "Il-Pulizija vs. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia"[17.2.95] ; "Il-Pulizija vs. Reno Micallef"[6.6.95] ; "Il-Pulizija vs. Mark John Schembri"[18.9.2002] u ohrajn)."

Tal-istess portata kienet id-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet, **Il-Pulizija vs Mario Lungaro** fit-18 ta' Novembru, 1996:

"Biex jikkonfigura ruhu r-reat ta' ragion fattasi, iridu jikkonkorru dawn l-elementi:

"(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema att ikun ezegwit kontra lopposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor;

(2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt;

(3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel 'di privato braccio' dak li jmissu jsir per mezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-Crivellari, Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u

(4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, Il-Pulizija v. Salvatore Farrugia, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; Il-Pulizija v. Carmel sive Charles Farrugia, App. Krim. 17 ta' Frar, 1995; Il-Puliziia v. Carmelo Ciantar, 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll Falzon, G., Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123)."

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".

Din il-Qorti tqis illi fil-kliem tal-liġi nfisha, biex jissussisti r-reat tar-*ragion fattasi* jinħtieġ li l-imputat *"ifixkel lil xi ħadd fil-pussess ta' ħwejjġu."* Fi kliem ieħor jinħtieg att estern li jispolja lil ħaddiehor minn oġġett li jkun qiegħed igawdi. Jekk il-pussess ikun diġà qiegħed għand l-imputat u l-imputat jagħżel li jżomm dan il-pussess, ma jkun qiegħed jagħmel l-ebda att estern li permezz tiegħu ineħħi l-oġġett mill-pussess tat-terz u jimpussessa ruħu minnu. L-imputat ma jkun fixkel lil ħadd mill-pussess ta' ħwejġu għax pussess ma jkunx kellu. Fil-kawża fl-ismijiet, **Il-Pulizija vs Eileen Said**, deċiża fid-19 ta' Ġunju, 2002, il-Qorti tal-Appelli Kriminali spjegat li:

"Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gia' ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-Carrara (Prog. Parte Speciale Vol 5 para 2850):-

'L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo", il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale."

Dwar dan il-punt, hemm ukoll dottrina u ġurisprudenza Taljana dwar ir-reat ta' *ragion fattasi* li minnu l-leġislatur Malti kien ġie kjarament ispirat, li tgħallem li ż-żamma jew rifjut ta' konsenja ta' oġġetti per sè, ma twassalx għal dan ir-reat ta' *ragion fattasi*. Skont il-Majno, *"E per parita di ragione fu giudicato non costituire delitto di esercizio arbitrario il semplice fatto di trattenere e rifiutarsi a restituire"*. (Codice per il Regno d'Italia, Luigi Maino – Libro II, Titolo IV, Art. 235 e 236, Para 1189, fol. 6).

Il-Qorti tirreferi għas-sentenza '**Il-Pulizija v Michael Saliba**' tal-20 t'Awwissu, 2009, deċiż mill-Qorti tal-Appell Kriminali, mogħtija mill-S.T.O Vincent De Gaetano, fejn, bħal ħafna deċiżjonijiet oħra, kienu elenkati l-elementi tar-reat li jidher fl-Artikolu 85 tal-Kap 9. Dawn huma:

(1) Att estern li jispolja lil xi ħadd ieħor minn ħaġa li jkun qiegħed igawdi, liema att ikun esegwit kontra l-oppożizzjoni, espress, jew preżunta, ta' dak il-ħaddieħor;

(2) Il-kredenza li l-att qiegħed isir b'eżerċizzju ta' dritt;

(3) Il-koxjenza fl-aġent li hu qiegħed jagħmel di privato braccio dak li jmissu jsir permezz ta' awtorità pubblika;

(4) In-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi.

Il-Qorti kompliet tispjega li l-kelma 'spolja' għandha sinifikat wiesgħa mogħti għall-istess Artikolu 85, u ċioè li 'wieħed iġiegħel lil xi ħadd iħallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni, jew ifixkel lil xi ħadd fil-pussess ta' ħwejġu, jew iħott bini, jew jikser il-mixi tal-ilma jew jieħu ilma għalih, jew li wieħed b'mod ieħor kontra l-liġi, jindaħal fi ħwejjeġ ħaddieħor.' Il-Qorti kompliet tgħid 'dan ir-reat huwa intiż biex jipprevjeni li wieħed, flok ma jirrikorri għall-proċedura skont il-liġi ċivili , jieħu l-liġi b'idejh.'

Il-kliem 'jew li wieħed b'mod ieħor konta l-liġi, jindaħal fi ħwejjeġ ħadd ieħor' għandu portata qawwija. Din il-Qorti ma tidħol f'ebda dritt ta' proprjetà. L-Artikolu 85 tal-Kap 9 mhux ristrett għal xi forma ta' spoll fis-sens dejjaq tal-liġi ċivili (Kap 16). Anzi l-leġislatur ried ikopri dawk is-sitwazzjonijiet kollha fejn wieħed ikun privat milli jgawdi d-drittijiet tiegħu bil-kwiet.

Din il-Qorti qieset li mill-provi, irriżulta li l-ilment li wassal għar-rapport mal-Pulizija kien minħabba li allegatament l-imputat, flimkien ma' persuni oħrajn, kienu qed jaqbżu għal fuq il-bejt tal-proprjetà ta' Christopher Bonello, sabiex ikollhom aċċess għal kompressur tal-*air conditioner.*

Din il-Qorti tqis li l-parte ċivile ma setax jikkonferma d-data eżatta meta seħħ dan l-allegat dħul fi proprjetà tiegħu, iżda ppreżenta filmat minn *CCTV camera* li għandu stallata. Waqt ix-xhieda mogħtija minnu, Christopher Bonello kkonferma li l-bejt minn fejn għadda l-imputat, huwa fil-pussess u proprjetà tiegħu.

Madanakollu, din il-Qorti, meta tqis li l-lanjanza tal-parte ċivile kienet għall-fatt li l-imputat għadda minn fuq il-bejt proprjetà tiegħu mingħajr ma talab l-ebda kunsens, tasal għal konklużjoni, li semmai kellha tinħareġ imputazzjoni differenti, u mhux l-imputazzjoni tar-*raggion fattasi*.

Din il-Qorti ma tqisx li ġew ippruvati mill-Prosekuzzjoni, l-elementi kollha ta' *raggion fattasi*. Il-Qorti ma rravviżatx li ġie ppruvat mill-Prosekuzzjoni, li l-imputat kellu l-kredenza li huwa qiegħed jgħaddi minn fuq il-bejt in kwistjoni b'eżerċizzju ta' xi dritt. Lanqas ma ġie ppruvat li l-imputat kien qiegħed jagħmel *di privato braccio*, dak li jmissu jsir permezz ta' awtorità pubblika. Sempliċiment huwa aċċeda minn hemmhekk in vista ta' sitwazzjoni ta' emerġenza li nqalgħet, minħabba ħsarat fil-kompressur (Vide affidavit ta' PC 163 Jake Camilleri).

Għaldaqstant, din il-Qorti sejra tillibera lill-imputat minn kull kundanna u ħtija.

Deċide

Għaldaqstant u għar-raġunijiet hawn fuq esposti, din il-Qorti mhux qed issib lill-imputat ħati tal-imputazzjoni mressqa fil-konfront tiegħu u qiegħda għalhekk tillibera lill-imputat minn kull kundanna u ħtija.

Maġistrat Dr. Simone Grech

Janet Calleja
Deputat Reġistratur